

Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Saksbehandler: Maria L. Seivåg
e-post: fmnomse@fylkesmannen.no
Tlf.: 75531605
Vår ref.: 2016/4675
Deres ref.: 16/3061
Vår dato: 29.09.2016
Deres dato: 21.06.2016
Arkivkode: 542.0

Hørings svar - Tiltak mot negative miljøeffekter av medikamentell behandling mot lakselus

Fylkesmannen i Nordland viser til høringsbrev av 21.6.2016 om tiltak mot negative miljøeffekter som følge av medikamentell behandling mot lakselus. Det nevnes tre konkrete områder der det er usikkerhet knyttet til miljøeffekter, og til hvert av disse knyttes forslag om endring i forskrift om transport av akvakulturdyr (transportforskriften) eller forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften).

1. Tømming av vann med bademidler fra brønnbåt (transportforskriften)
Det ønskes innspill på om det bør opprettes enten droppsoner eller forbudssoner, der førstnevnte vil være betydelig mer arbeidskrevende å vurdere.
2. Vilkår for bruk av kitinsyntesehemmere (akvakulturdriftsforskriften)
Det foreslås at det skal gå minst 6 måneder mellom hver behandling, at det skal være god miljøtilstand under akvakulturanlegget før bruk, og at kitinsyntesehemmere ikke skal anvendes på lokaliteter som ligger nærmere enn 1000 meter fra rekefelt. Det ønskes innspill på om det er ønskelig og mulig å sette krav om maksimal restmengde kitinsyntesehemmere i bunnsediment, og eventuelt ved hvilken metode og deteksjonsgrense.
3. Krav til vurdering av risiko for negative miljøeffekter og risikoreduserende tiltak ved behandling mot lakselus (akvakulturdriftsforskriften)
Nærings- og fiskeridepartementet foreslår at oppdretter skal vurdere om utslipp av legemidler kan påføre miljøet negative virkninger. Dette innebærer at det kan måtte foretas undersøkelser om forekomst av krepsdyr ved akvakulturanlegget. Vurderingen foreslås gjennomført som en del av vurdering av miljøkonsekvenser av aktiviteten, og foreslås hjemlet ved krav til beredskapsplan.

Fylkesmannens vurdering og innspill

1. Tømming av vann med bademidler fra brønnbåt
Fylkesmannen i Nordland anerkjenner at å opprette droppsoner vil være arbeidskrevende, men vi mener at dette vil være nødvendig for å sikre miljømessig forsvarlighet. Det vil ikke være tilstrekkelig å basere droppsoner på Fiskeridirektoratets registreringer alene. Disse registreringene er gjort med hensyn på

fiskerinæringens interesser, og er ikke en utfyllende liste hva gjelder naturmangfold. Fylkesmannen i Nordland mener også det bør hentes inn ny kunnskap i forbindelse med kartleggingen av soner.

Vi mener at droppsoner må opprettes med buffersoner rundt f. eks sårbare arters leveområder, slik at det tas høyde for spredning av bademidlene. Det forventes at miljømyndigheten inkluderes i arbeidet med avgrensning av dropp- eller forbudssoner, og at det stilles vilkår om overvåkning og rapportering knyttet til tømning av badebehandlingsvann. Vi vil for øvrig vise til en fersk rapport fra Akvaplan-niva AS (rapport 8179, vedlagt), der bruk av lusemidler er risikovurdert opp mot den genetisk distinkte hummerbestanden i Tysfjord. Her er det blant annet gjort spredningssimuleringer der konsentrasjon av lusemidler er beregnet opp til 96 timer etter utslipp.

Viktige punkter:

- Fylkesmannen i Nordland mener at relevante registreringer av naturmangfold fra blant annet Miljødirektoratets Naturbase må inkluderes i kunnskapsgrunnlaget ved opprettelse av droppsoner. Det er også nødvendig med ny kunnskap.
- Droppsoner må ha buffere rundt aktuelle registreringer. Disse må være basert på «worst-case» strøm- og vindforhold ved tømning.
- Dersom krav om tømning skal utformes slik at det gjelder alle bademidler, forutsetter Fylkesmannen i Nordland at de baseres på «worst case»-scenarier med tanke på enkeltstoffers spredningspotensiale, persistens og giftighet.
- Fylkesmannen i Nordland ber om at det faller til miljømyndigheten å opprette droppsoner for tømning av badebehandlingsvann, og videre at det stilles vilkår om overvåkning og rapportering av tømning inn til miljømyndigheten.

2. Vilkår for bruk av kitinsyntesehemmere

Høringsnotatet viser til studier som ikke kunne påvise signifikant reduksjon i konsentrasjonen av flubenzuroner i fekalier eller pellets etter 6 måneder i sjøvann. Det fremstår derfor som utilstrekkelig å stille vilkår om minimum 6 måneder mellom hver bruk av kitinsyntesehemmere, selv om vi anerkjenner at dette er en innskjerping fra dagens regler. Notatet viser også til at kitinsyntesehemmere i praksis ser ut til å brukes én gang hver produksjonssyklus.

Det foreslås vilkår om at kitinsyntesehemmere kun kan brukes ved meget god eller god tilstand. Fylkesmannen i Nordland går ut fra at dette refererer til MOM B-undersøkelser, som foretas regelmessig på alle matfiskanlegg. I MOM B-

undersøkelser vurderer man bunnfauna utelukkende etter tilstedeværelse (ja/nei). Samtidig er det kjent at børstemark ofte utgjør den største andelen av biomassen under akvakulturanlegg. I høringsnotatet bemerkes det at flubenzuroner har liten effekt på børstemark, og dersom det samtidig ikke finnes dokumentasjon på at børstemark omsetter flubenzuroner i vesentlig grad, fremstår det som lite relevant å bruke resultat av MOM B-undersøkelser som grunnlag for å avgjøre om bruk av kitinsyntesehemmere er akseptabelt. Vi mener det vil være nødvendig å bruke andre kriterier for når kitinsyntesehemmere skal tillates brukt ved en lokalitet, og mener undersøkelse av restmengder i sediment kan være en god måte å oppnå dette på.

Vi mener det er fornuftig å forby kitinsyntesehemmere på lokaliteter som ligger nærmere enn 1 000 meter fra rekefelt. Samtidig vil vi påpeke at rekefelt er kartlagt på grunn av næringsinteresse, og at slik kartlegging ikke finnes for andre krepsdyr. Det er sannsynlig at det er tilsvarende risiko for negativ påvirkning på andre krepsdyrarters leveområder.

Vi mener at sedimentundersøkelser for restmengde kitinsyntesehemmere er det eneste foreslåtte alternativet som kan gi et godt svar på om det er forsvarlig å foreta en ny behandling på den enkelte lokalitet. Vi forutsetter da at stasjonsvalg tar høyde for strøm, topografi etc. slik at det er størst mulighet å gjenfinne midlene i sedimentet. Fylkesmannen i Nordland mener at det er nærliggende å inkludere dette som parameter i MOM C-undersøkelser, som etter NS9410:2016 skal gjennomføres rutinemessig for alle lokaliteter i sjø. Her stilles det f. eks. allerede krav om analyse av kobberinnhold for lokaliteter der kobber blir eller har vært brukt i impregnering av nøter. Når det gjelder deteksjonsgrense har Fylkesmannen i Nordland ingen innspill.

Viktige punkter:

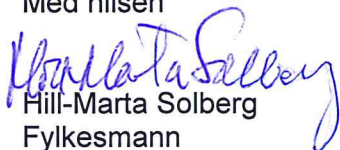
- Fylkesmannen i Nordland anerkjenner at et krav om minimum 6 måneder mellom hver behandling med kitinsyntesehemmere er en forbedring fra dagens krav, men mener at det i praksis vil ha liten eller ingen effekt jf. tilgjengelig kunnskap.
- Videre mener vi at resultatet på MOM B-undersøkelser ikke nødvendigvis kan brukes til å vurdere hvorvidt ny behandling med kitinsyntesehemmere er miljømessig forsvarlig.
- Vi anser det som fornuftig å forby kitinsyntesehemmere på lokaliteter som ligger nærmere enn 1 000 meter fra rekefelt, men mener at tilsvarende kartlegging er nødvendig for andre krepsdyrarter – også ikke-kommersielle arter.
- Fylkesmannen i Nordland mener analyse av sedimentprøver for restmengde kitinsyntesehemmere kan være en god fremgangsmåte for å vurdere om ny behandling er miljømessig forsvarlig. Slike sedimentprøver foreslås inkorporert i eksisterende undersøkelsesregime, f. eks. MOM C.

3. Krav til vurdering av risiko for negative miljøeffekter og risikoreducerende tiltak ved behandling mot lakselus

Fylkesmannen i Nordland er enig i at innehavere av akvakulturtillatelser skal vurdere miljøeffekter av lakselusmidler, men er uenig i at dette hjemles i en beredskapsparagraf. Bruk av lusemidler, som i dagens situasjon er svært påregnelig i akvakultur i sjø, bør ikke falle inn under situasjoner som virksomheter må ha beredskapsplaner for. Vi stiller spørsmål ved om Nærings- og fiskeridepartementet har hjemmel for å kreve som en del av § 7 i akvakulturdriftsforskriften (beredskap) at oppdretter vurderer lokale forhold og organismer som kan påvirkes negativt av legemidler. Tilsvarende for å kreve beskrivelse av tiltak som kan iverksettes for å redusere negativ miljøpåvirkning.

Etter vår vurdering er det mer riktig og hensiktsmessig å kreve disse vurderingene gjennomført gjennom forurensningslovgivningen. Dette kan gjøres som en del av eksisterende miljørisikovurdering, hjemlet i forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd nummer 6: «Internkontroll innebærer at virksomheten skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.» Vi mener at bransjen ikke er tjent med at akvakulturforvaltningen, som allerede er relativt kompleks, innfører nytt regelverk som kan medføre dobbelforvaltning.

Med hilsen

Hill-Marta Solberg
Fylkesmann

Tore Vatne
fung. fylkesmiljøvernssjef

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi:

Klima- og miljødepartementet
Miljødirektoratet
Fiskeridirektoratet Region Nordland
Nordland fylkeskommune
Mattilsynet
Kystverket

postmottak@kld.dep.no
post@miljodir.no
postmottak@fiskeridir.no
post@nfk.no
postmottak@mattilsynet.no
post@kystverket.no

Vedlegg:

Risikovurdering Forsåstovika - medikamentbruk og hummer